

Vooljas pargitatar

Saadan teile pildid põõsast, mille nime sooviksin teada. Põõsas kasvab umbes 2–3 m kõrguseks, sügisel peab ta maha löikama. Õied kasvavad oksal pealepoole.

Vastab KADRIN LINNA

Pilte vaadates tundub, et nendel on mitmeaastane rohttaim – vooljas pargitatar ehk vooljas kirburohi (*Reynoutria japonica*; sünonüümid *Fallopia japonica*, *Polygonum cuspidatum*). Vooljale pargitatralt on võrdlemisi sarnane sahhalini pargitatar ehk sahhalini kirburohi (*Reynoutria sachalinensis*, sün. *Fallopia sachalinensis*, *Polygonum sachalinense*). Pealegi lisandub neile veel kahe eelmise liigi hübriid ning terve rida nende liikide ja teistide vahelisi hübriide.

Kirburohi toodi 19. sajandi keskpaiku Aasiast, põhiliselt Jaapanist, Inglismaale ja Kesk-Euroopasse. Taime hinnati eelkõige kiirekasvulise kõrge ilutaimena. Vähem tähtsaks peeti tema omadusi mee- või toidutaimena, kuigi kevadel tärkavad noored võrsed on söödavad. Huvitav on teada, et Teise maailmasõja ajal kasutati voolja kirburohu lehti tubaka aseainena.

Vooljas kirburohi on tohtu elujõuga ja kasvutingimuste suhtes üllatavalt. Ta kasvab nii soolakul kui mudas, savi- või liivmullas, mille pH võib varieeruda vahemikus 4,5–7,4. Ta talub ühtemoodi hästi päikest, varju, üleujutust ja põuda.

Temast on olnud abi erosiooni tõkestamisel, kallakute ja veekogude kallaste kindlustamisel, prahipaikade varjamisel ning saastatud või teiste kultuuride jaoks sobimatute alade taimestamisel.

MUSTAS NIMEKIRJAS, KOGUNI NN MUSTAS RAAMATUS

Vooljas pargitatar kuulub maailmas 100 kõige agressiivsema taimeliigi hulka (*“World’s Worst Invaders”*) ning on meilgi võetud looduslikku tasakaalu ohustavate liikide nimistusse.

Nüüdseks ülemaailmselt tuntud liik olevat toodud Eestisse 1957. aastal. See on üheaegselt juba kurikuulsa Sosnovski karuputkega, kes on tõeline nuhtlus. Sahhalini pargitatar on aga meil kanda kinnitanud hoopis varem – 1897. aastal.

Hea, et väliselt väga ilus vooljas pargitatar paljuneb võõrsil vaid vegetatiivselt. Taim on kahekojaline ja kuna teda on risoomi tükikestest lihtne paljunda-

Pargitatra avanenud õied on kreemikasvalged ning vajuvad raskuse all longu.

Pargitatra avanemata õisikud on püstised.

da, siis on paljud kolooniad alguse saanud ühest kloonist ning tema levikut seemnetest pole küll karta. Kuid kirjanduse andmeil piisab ainult 5 g raskusest tillukesest juurejupist, et sünniks uus elujõuline taim. Ka varretükk võtab vees 6 päevaga juured alla ning saab kiirelt kasvuhoo sisse. Ühe taime risoomid võivad tungida kuni 3 m sügavusele maapinda, külgsuunas aga haruneda kuni 7 m kaugusele.

Tihe 2–3 või enama meetri kõrgune suurte lehtedega puhmas õitseb suve lõpul. Tugevad ruuged varred on seisukindlad ja püsivad üle talve. Looduses tekib taime varest ja lehtedest paks aeglaselt lagunev orgaanilise aine mass, mis ei lase teistel seemnetel idaneda. Kevadel tärkavad risoomidest uued võrsed, mis hoogsalt laiutama hakkavad. Peagi

vallutab ta monokultuurina suuri alasid, jätmata muudele kasvuruumi.

HALJASTUSES VÕIB KAHJU TEHA

Kui puude istutamisel ollakse ettevaatlikud ega istutata neid hoonetele väga lähedale, siis pargitatra puhul tavaliselt ohtu ei tajuta. Tema väge täis juurestik võib aga lõhkuda dreenaazisüsteemi või tungida isegi läbi asfaldi, kõigutada kergeid alusmüüre.

Harilikult koristatakse kultuurmaastikul kuivanud varred ja lehed ära. Seetõttu ei kogune lademetena halvasti ja aeglaselt lagunevat biomassi.

Kui pargitart kasvatada meetaimena suurte kogumikena, võib tekkida probleeme tema leviku ohjeldamisega.